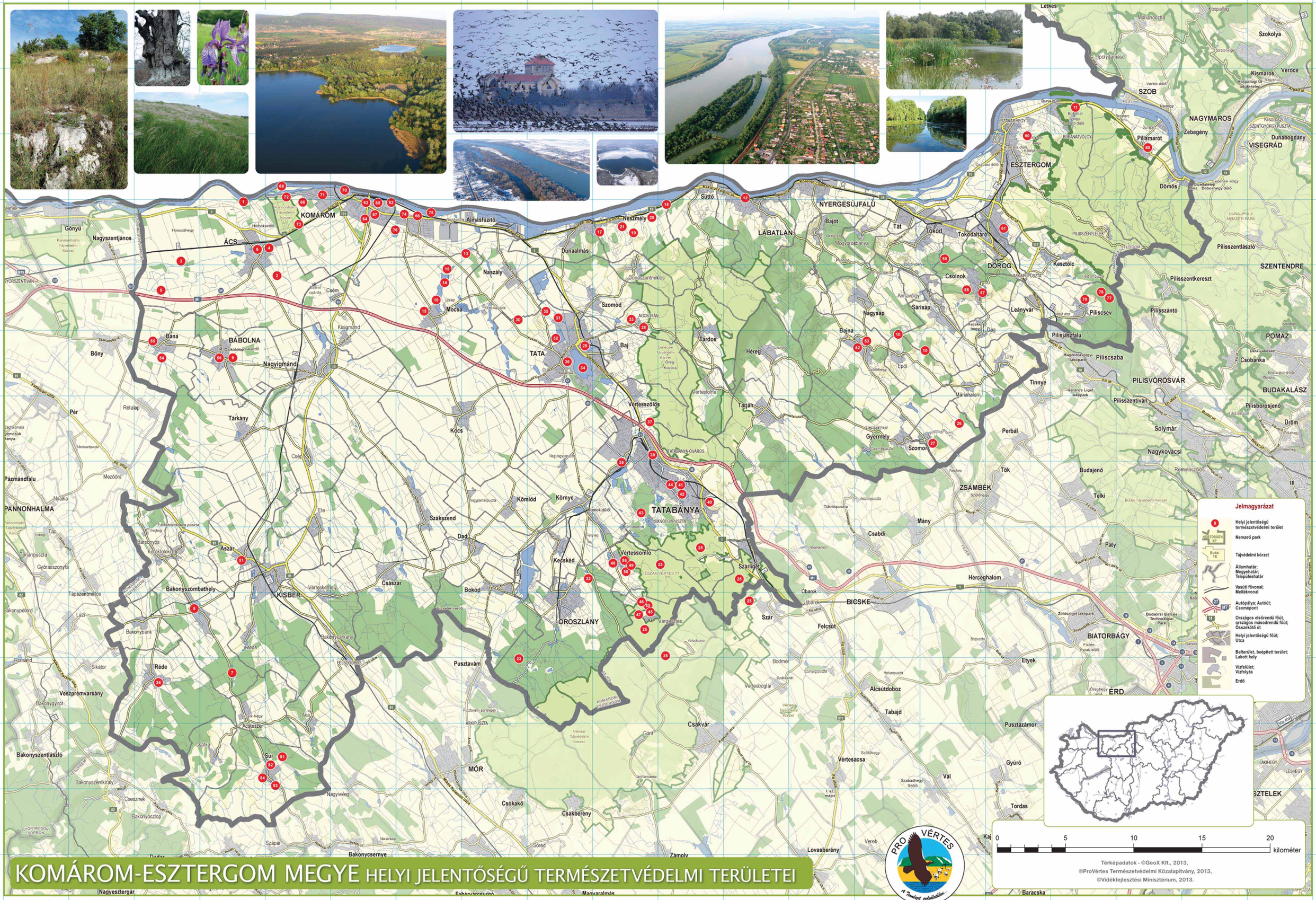

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE HELYI JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEI

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE HELYI JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEI

Komárom-Esztergom megye helyi jelentőségű védett természeti területeinek ökológiai felmérése a Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány koordinálásával, az „Összefogással a természeti értékeink megőrzéséért" projekt keretében, a Svájci-Magyar Együttműködési Program társfinanszírozásával valósult meg. www.provertes.hu

Svájci hozzájárulás

Az „Összefogással a természeti értékeink megőrzéséért" című projekt a Svájci-Magyar Együttműködési Program társfinanszírozásával valósult meg.

1. Concó-patak torkolati vidéke | D4
Ács | 2006 óta védett | 86,2 hektár
A Concó patak torkolata és a Duna déli rét fontos élőhelyeket – mocsárréteket, értéri puhafa ligeterdő, lefűződött Duna ág – őriz. A terület természetvédelmi és tájképi szempontból is jelentős, valamint az értéri gazdálkodás egyik utolsó hírmondója. A vízszint növényfajok közülláthatói itt a nyári tőzike, a ligeti csillagvirág és a szibériai nőszirom.
A Concó-ér torkolatot Komárom felől Ács irányába haladva az első ácsi letérőt bal kéz felől elhagyva, majd jobb kéz felől az első rossz minőségű bitumenes útra a Duna felé rátérve érhetjük el. A Lovaidréthez a második ácsi letérővel szemben jobb kézről egy széles homokos útra rátérve, végig az út nyomvonalát követve haladjunk a Duna felé egyenesen.

2. Concópusztai park | E5
Ács | 1976 óta védett | 1,56 hektár
A kastély 1863-ban épült, az évek során egységes stílusát elvesztette, állapota folyamatosan romlott. A tulajdonos engedélyével látogatható, de romos állapota miatt ez nem ajánlott. Természetvédelmi szempontból az itt kőltő gyöngybagolypár miatt érdemel említést.
A kastély az Ács-Nagyigmánd között keleti oldalán, Ács és az M1-es autópálya felüljáró között egy vadgesztenye fasorral szegélyezett bitumenes út mentén fekszik.

3. Ernő major vizes élőhely | C4
Ács | 2006 óta védett | 17,4 hektár
A Székér mellett elhelyezkedő terület hajdan halastó volt, de mára teljesen benőtte a nád és a gyékény. Kisebb belső vízállásokban hínártársulások fokozzák az élőhely változatosságát, amely a szárazi homokgyepekkel körülvett területen igazi kis ozásikért működik. A lajtorjás engedélyével látogatható.
Az 1-es főúton Komárom felől a második ácsi letérőnél elfordulunk dél felé, majd áthaladunk a Budapest Győr vasútvonalon, és a vasúttal párhuzamosan haladunk mindaddig, míg bal kézről elérjük az épületeket, melyek mögött találhatók a vizes élőhelyek.

4. Horgászó és környéke | E4
Ács | 2006 óta védett | 20,6 hektár
A tó az 1800-as évek végén alakult ki a Concóér mellett, mint lőüzsató. Ma a terület elsődlegesen intenzív horgászvíz és rekreációs park, de az itt megjelenő vidrák és törpegémek miatt természetvédelmi értéke is jelentős.
Az 1-es főúton Komárom irányából az első ácsi letérőnél be kell fordulni a városba. A vasúton áthaladva a központ irányába mutató merőleges kanyarból egyenesen kell továbbhajtani az utca végén lévő tavakhoz.

5. Jeges pusztai kastélypark | C5
Ács | 2006 óta védett | 1,96 hektár
A parkban nagyméretű platán, ezüstfenyő és jegenyenyár egyedek találhatók. A területen különböző fokozottan védett fajok is megfigyelhetők, mint például a gyöngybagoly, a kései és a korai denevér, és alkalomszerűen a közönséges denevér.
A kastély felé a Nagyszentjános Bana között kell haladni és letérni. Jeges puszta felé. Azt elérve balra kell fordulni és a kb. 150 méter múlva lévő fás, bokros, gyepes területen áthaladva bekerített részen megtaláljuk a kastélyt.

6. Zichy-kastély parkja | D4
Ács | 2006 óta védett | 1,78 hektár
Az egykor 70 hektáros kastélypark egy része ma is látható. A parkban találhatóak a 200 éves ún. Mesefa, egy Szent István király szobor, egy római kori kőgyűjtemény és a grófi családi kőr érdekes kialakítású, földbe mélyített temetkezőhelye.
A kastély és a kastélypark a település központjában található a városháza és a katolikus templom szomszédságában.

7. Fekete-vízéri tavak és az erdőparki sáv | D11
Bakonyszombathely | 1981 óta védett | 59,6 hektár
A területet a Concó-patak völgyében feldunaszlott üzérszerű tórendszer és a környező dombvidék alkotja. A természetes vagy természetszerű erdők borítása lecsökkent, főleg dombvidéki cseres- és gyertyános tölgyesek, patakparti égerligetek, illetve bokorfüzesek, valamint szárazi kőkény-rózsa-galagonya cserjések találhatók a területen.
A védett terület Bakonyszombathely határában a Bakonyszombathelyt Ásteszérvel összekötő másodrendű út mentén, attól keleti irányban a Homokházi-erdő nevezetű álló területén található.

8. Szabadság park (Eszterházy kastélypark) | C10
Bakonyszombathely | 1981 óta védett | 13,03 hektár
A terület egy, a Nyéki-ér déle folyó időszakos patakocska partján létesített tájképi park sok idős fával, ahol az átfolyó cseremly feldunaszlásával egy kisebb vizes élőhelyet is létrehoztak. A területet behálózó tanösvény sépen kiépített, murvás sétányai könnyen járhatóak.
A védett terület Bakonyszombathely belterületén a Jókai Mór utca északi oldalán a Szabadság utca bejárataival szemben található.

9. Arborétum | D6
Bábolna | 1992 óta védett | 16,3857 hektár
Az arborétum gyűjteményében jelenleg 65 lombos, valamint 44 örökzöld fa- és 19 cserjefaj él. Európában egyedülálló látványosság az itt létrehozott Hires Lovak Emlékparkja. Az Emlékpark az elpusztult hires lovaknak állít emléket kopjafás sírhalmokkal. Az arborétumban két kis tó is található.
Az arborétum Bábolna keleti részén található. A kőrforgalom és a város keleti oldalától feltúrva található. A központtól 5 percnyi sétára, a csikótelep mellett terül el.

10. Epöli-gyepek | N6, O6
Epöl | 2000 óta védett | 121,3284 hektár
Az Epöl környéki gyepek egy kiterjedésik mitatt jelentősek. Szép számban találhatóak a területeken olyan, a kelet-európai sztyappeken, a Fekete-tenger mellékén jellemző növényfajok, melyek hazánktól nyugatra nem fordulnak elő. Ilyenek a tavaszi hérics, az apró nőszirom, a bíboros kosbor, a csinos árvalánnyhaj vagy az erdei szellőrózsa. A terület egy részén jelenleg szinte összefüggő borókás található.
Épöli-Nyárhalom közötti földúton haladva az útkő részkeletére a régi állattartó telepnél található a Kő-szikla. A borókás területét Epöl Kossuth Lajos utcáról kiindulva a szennyvíztisztítóig, majd balra kanyarodva az első füzfáknál jobbra fordulva egy kis földúton és egy hídon át érjük el.

11. Esztergom, Bubánat-völgyi Halas-tó nádas partszegélye | R2
Esztergom | 2000 óta védett | 0,5 hektár
A terület a Dunába délről lefutó időszakos vízű patakra felfűzött völgyzáró gátas tórendszer. A Dunához legközelebbi északi tómedet szárazon áll, medrében fűzes ligeterdő található bodzákkal. A szárai meder után fűzerszerűen három vízzel borított tómeder található, amelyek partja jelentős hínaydban gondozott, kaszált. Megfigyelhető itt a barna varangy, a vízisikló és a hód is.
A védett terület Esztergomból a 11 sz. főúton a Dunakanyar irányában haladva érhető el, az üdülő telep mellett, az úttól jobbra kanyarodva.

12. Gerenday arborétum | L3–4
Lábatlan | 1977 óta védett | 2,0327 hektár
A parkot az 1890-es években létesítette a Gerenday család. A nagyobbrészt őrzött növényekből és ritka fajokból álló gyűjtemény, mely hosszú évtizedeken át gyarapodott, európai hírű volt. 2003-tól az arborétum teljesen felújítva, szabadtéri színpaddal kiegészítve várja a látogatókat.
A településen belül a 10-es út és a József Attila út kereszteződésénél található az arborétum bejárata.

13. Mocsai 6-7-es tó melletti terület | H4
Mocsa | 2004 óta védett | 110,9349 hektár
A Mocsa-Naszály közötti homok-löszgyepek az egykor nagy területeket borító löszẗölgyes erdőszttyepek gyekpomponensének utolsó kiaszfolẗó hírmondói. A tavaktól déle fekvő száraz pannon homoki gyep nagyon speciális, és bazánkban csak kis területi kiterjedéssel, pár foltban fellelhető élőhely, ahol számos egyéb védett faj mellett a homoki nőszirom, a homoki árvalányhaj és az apró nőszirom is megtalálható.
A terület a Tata és Komárom közötti 8139-es számú mellékút keleti oldalán található a Kocs-Mocsai-vízfolyás mentén, Tata felől érkezve a mocsai elágazástól tovább haladva Komárom felé kb. 2 km-re.

14. Mocsai Boldogasszony-tó | G5
Mocsa | 2004 óta védett | 85,5179 hektár
A Naszály-Mocsai-vízfolyason fekvő völgyzárógátas halastó közvetlenül kapcsolódik a Mocsai-tó vízrendszeréhez, és annak természetközeli élőhelyeihez, nádasaihoz. A tó oldalában változó állapotú száraz homoki gyepek és kisebb mocsárrétek találhatók.
A Tata-Komárom közátról letérve Mocsa község irányába kb. 1,8 km-re a horgásztavak után találjuk a Boldogasszonypusztai bekötőutat. Ezen bekötve a Boldogasszonypusztai park bal kéz felől fordulni és pár száz méter múlva elérjük a bekerített tavat, amely csak a tulajdonos engedélyével látogatható.

15. Mocsai Erzsébet-kert | G5
Mocsa | 2004 óta védett | 19,4684 hektár
A védett terület két jól elkülöníthető részből áll. Az első az Erzsébet királyné emlékére 1898 táján ültetett különlegesen szép fákból álló facsoport, amit Erzsébet kertnek neveztek el. A második az ügynevezett Grósz-erdő közepes természetességű hazai nyáras, amely mozaikosan, kis terjedésű száraz homoki és üde gyepekkel tarkított.
Mocsa temetőjének ravatalozója mellett található az emlékhely. A bekötő úton Boldogasszonypusztta központjába érve balra kell térni és pár száz méter múlva elérjük a Grósz-erdőt jobb kézről a Boldog asszony-tóval.

16. Mocsai-tó | G5
Mocsa | 2004 óta védett | 36,3824 hektár
Az eliszapolódott halastavat szinte teljes egészében összefüggő nádas borítja. A kiterjedt nádasok, kisebb nyílt vízterületek, lebegő és rögzült hínártársulások, mocsárréthek, a parti zónában található természetközeli nedves, illetve szárazi homoki gyepek és a puhafa ligetek változatos élőhelyet alkotnak. Regionálisan az egyik legjelentősebb fészkelőhely, ahol többek között feketenyakú vöcsök, törpegém, vörös gém és bölömbika szaporodik.
A Tata-Komárom közátról letérve Mocsa község irányába az falut elérve keresztezzük a Kocs-Mocsai-vízfolyást és az északra eső nádas terület a Mocsai-tó.

17. Akasztó-hegy és környéke | J4
Neszmély | 1993 óta védett | 105,6583 hektár
A Gerecse Dunára néző peremvidékének jellegzetes, eróziós völgyekkel, vízmosásokkal szabdalt tagja a 220 m magas Akasztó-hegy. Helyenként 15-20 méter vastag lösz fedi az alapkőzetet. A néhol szinte áthatolhatatlanul sűrűn benőtt lösz mélyárkok számos védett állatfajnak nyújtanak élőhelyet. A hegytető egyes pontjairól szép panoráma nyílik a Duna-völgyére.
A Tata-Komárom közátról letérve Mocsa község irányába kb. 1,8 km-re a horgásztavak után találjuk a Boldogasszonypusztai bekötőutat. Ezen bekötve a Boldogasszonypusztai park bal kéz felől fordulni és pár száz méter múlva elérjük a bekerített tavat, amely csak a tulajdonos engedélyével látogatható.

18. Dunapart és szigetvilága | K4
Neszmély | 1993 óta védett | 284,4874 hektár
A négy nagyobb (Felső-, Alsó-, Radványi- és Mocsi-) szigetből álló neszmélyi szigetvilág napjainkban már csak részben őrzi az egykori Duna-táj természeti értékeit és hangulatát. A Radványi- és Mocsi-sziget tekintélyes méretű fákkal tarkított fűz-nyár ligeterdei, valamint az Alsó- és Felső-sziget egykor virágzó gyümölcstermesztéséről tanúskodó, iszalaggal befutott gyümölcsfái feltétlenül figyelmet érdemelnek.
A Komárom felől Süttő felé haladva a 10-es másodrendű úton haladva a 65-ös kilométerkőnél érjük el balról a neszmélyi kempinget, ami az Alsó-Sziget csúcsánál található.

19. Meleges-hegy környéke | J4
Neszmély | 1993 óta védett | 22,36 hektár
A Meleges-hegy a római kor óta az európai hírű Neszmélyi Borvidék központja. A szőlőkultúrák, pincék szomszédságában magányosan álló fehérnyárfa természetes és tájidegen erdők, természetes és természet közeli rétek, legelők.
Dunaszentmiklósról Neszmély felé haladva a települést magunk mögött hagyva a település táblája után balra az első földúton letérve, jobbról első földúttra ráfordulva addig megyünk, míg balról nem érjük el a kaszálót, amely a terület egyik része. Az úton továbbhaladva kb. 1 km múlva elérjük a Hiltop Borászatot, majd jobbra fordulva megpillantjuk a borászat kilátóját.

20. Tekeres-hegy és környéke | J4
Neszmély | 1993 óta védett | 96,385 hektár
Az eróziós lösszmélyárokban kanyargó Tekeresi-patak számos madár- és vadfaj élőhelye, a közeli ürgés legelők pedig a Gerecsei Tájvédelmi Körzetben fészkelő kerecsensólyom és parlagi sas fontos táplálkozóhelyei. Itt található az a lösz- és homokpusztai gyepmaradvány, mely számos balti és kisalföldi növényfaj, például a csinos árvalányhaj és a homoki vajvirág jelentős előfordulási helye.
A Komárom felől a 10-es számú közúton Neszmély településtől elhagyva Süttő irányába haladunk. Jobb kézről a Hilltop feljáró után az első lehetőségnél térjünk le jobbra.

21. Vár-hegy és Disznós-kút környéke | J4
Neszmély | 1993 óta védett | 79,5257 hektár
A község felett magasodó Vár-hegyen ma már csak nyomai lelhetők fel az egykori várnak. A 209 m magas hegy alatt húzódik a számos neszmélyi erózióis völgy egyike, a Disznóskúti-völgy, és a közelben található az évszázadok óta egyenletesen működő Királykút-forrás. A forrás a tulajdonosokkal egyeztetve látogatható.
A Komárom-Esztergom közúton Neszmély településtől keleti végén a Disznós-kúti patak előtt, a nyugati oldalon forduljunk jobbra az első utcába. Ezen feljutunk a Vár-hegy lábához.

22. Majki műemlékegyüttes tájképi környezete | I9
Oroszlány | 1977 óta védett | 56,8805 hektár
A tatai Eszterházy József gróf 1733-ban a majki birtokát a kamalduli rendnek adományozta, hogy ott Nepomuki Szent János tiszteletére remeteséget alapíthassanak. A Franz Anton Pilgram, majd Fellner Jakab nevével fémjelzett munkálatok során a kastélyépület mellett 17 remetelak és egy barokk templom is épült.
A terület természetszerűen megőrzött legértékesebb része a Majki-tó felső végén elterülő nádas mocsaras rész, gyönyörű nyires égereskel. Itt több védett növény- és állatfaj is háborítatlanul él még. A remeteség körüli parkerdő üde színfolt, tájképi értéke jelentős.
Majk a Tatabánya-Székesfehérvár között vezető múút mellett helyezkedik el. Mind Székesfehérvár felől, mind Tatabánya irányából tábla jelzi, hogy hol kell a főútról letérni arra a murvás útra, amely az útról is jól látszó tóhoz vezet.

23. Vértesszentkereszti kolostorrom és környéke | H10–11
Oroszlány | 1977 óta védett | 1,9 hektár
A magyarországi román kori építészet egyik legszebb, egyúttal legrejtettebb műemléke Vértesszentkereszt XII. századi kolostorromja, melynek csupán töredékei maradtak fenn. A hajdani kolostort ma idős alléonnyú cseres-kocsánytalan tölgysek és gyertyános-kocsánytalan tölgysek veszik körül, illetve egy kisebb tisztás is húzódik a közelben. A kis magaslat körül a Vértes zárt erdei húzódnak.
Az Oroszlányi vasútállomástól a piros turista jelzést követve, egy az országutat áthidító szénszállító szalag pontjába érve balra kell térni és pár száz méter múlva elérjük a Grósz-erdőt jobb kézről a Boldog asszony-tóval.

24. Esterházy-park | C11
Réde | 1981 óta védett | 151,6916 hektár
A park fő egysége az egykori kastélypark részben őshonos és részben ezóta falujokban álló parkerdei állománya, az Egres-patakot övező égeresek, valamint különböző nyílt légyszáró növénytársulások. Találhatóak itt gyepek, magasassos, szombékásos és gyékényes állományok is. A környező 230 méterig emelkedő dombos területen különböző korú és természetességű cseres és gyertyános tölgyesek helyezkednek el.
A község belterületén fekvő terület megközelíthető Réde főutcájáról déli irányba letérve a Kocs-Mocsai-vízfolyást és az északra eső nádas terület a Mocsai-tó.

25. Észak-Vértes Természetvédelmi Terület | J10, K9–10, L9–10
Tatabánya, Vértesszőlős (Szár, Szárliget, Gánt) | 1994 óta védett | 6500 hektár
Magyarország legnagyobb egybefüggő helyi védett területe. Mozaikos szerkezetű, többségében összefüggő erdőterület. Rengeteg kisebb völggyel tagolt hegyvidéki élőhely, amely körbevezi Vértesoszmát és Vértesszőst. A déli szárazabb kitettségű területeken vadludak számára. A tavat nyugatról és délről idős állományú erdők koszorúzzák, az Által-ér torkolatánál pedig nagy kiterjedésű árterű fűz-nyár ligeterdők húzodnak.
A tó keleti oldalán álló madármegfigyelő torony a Vértesszőlősi út, illetve a Fáklya utca felől közelíthető meg. A tóparki élőhelyrekonstrukció révtére mind a keleti oldalról (Fáklya utcán), mind a nyugati oldalról (Fekete út) megközelíthető. A védett terület részét képező Derítő-tó az 1-es útról érhető el. A Remetesági-erdő a Tataról az M1 autópálya Remetesége-pusztai csomópontjához vezető műútról (Fekete út) érhető el.

26. Szomor, Bajnai-epöli vízfolyás területe O7
Szomor | 2006 óta védett | 116,6699 hektár
A terület legnagyobb része szántóföld, kisebb része telepített, tájidegen feketefenyves és akácos. A vízfolyásos terület csak 75-ös tesz ki, amelyet egy szántóföldek által körülvett forrás aklot, és az ebből eredő vízfolyás mentén mintegy 1-2 m szélességben megmaradt nádas vegetáció. Megfigyelhető itt a tövisszúró gébics, a mezei pacsirta és a fürj is.
A Szomorról Máriahalomra vezető közúton, Somodorpusztától az elkerített belterületi ingatlanokig terjedő szakaszon, az út DK-i (jobb) oldalán lévő szántóföldek, s az ebbe ékelődő Bajnai-epöli vízfolyás, a forrásával együtt, Szomor közigazgatási határán. A Bajna-epöli vízfolyás mentén, keskeny sávban az út ÉNy-i oldalán folytatódik a védett terület Szomor közigazgatási határán.

27. Szomor, Kakukk-hegy és környéke | O7
Szomor | 2006 óta védett | 17,0496 hektár
A Gerecse-hegység legkeletibb csúcsainak egyike a és kitterjedésű, de annál változatosabb 2 csúcsú, alacsony Kakukk-hegy. A magas és jó természetességű kis kiterjedésű lejtősztyepprétek, sziklagyepek nőnyzete, a tölgysek, egyéb keményombú erdők és a sajmeggyes kasztbokorerdők olyan változatos természi értékeket őriznek, mint például a fokozottan védett darázsölyv, a kígyászölyv és a gyurgyalag.
A Pesti útról forduljunk a Vörösmarty utcába, majd újra jobbra a Kossuth Lajos utcába. Az utca végén térjünk balra a vízmünél. A Kálvária kereszttől ösvény vezet a tetőre (sárga négyzet turista jelzés).

28. Agostyáni Tojás-hegy | J5
Tata | 1992 óta védett | 4,0619 hektár
A Tojás-hegy Tata Agostyáni vízrendszerének keleti határában magasodó Gerecse egyik peremhegye, ahol évszázadokig legeltetés folyt. A környező dombok mindegyike hasonló adottságú, de némelyiken szőlőtermesztés kezdődött az elmúlt évtizedek során, máshol erdőmivelés zajlik ma is. Az állattartással gyakorlatilag évtizedekkel ezelőt felhagytak, így az egykori legelőt ma a gyomosodás és cserjésedés veszélyezteti.
Az Agostyáni délkeleti határában magasodó Tojás-hegyet a Kossuth utcán érjük el. A falu közepén lévő buszfordulónál a Kossuth utcát követve, hamarosan kétfelé ágazik az utca. Bármelyik ágon menetünk, hiszen a két utca és a későbbi dűlőutak gyakorlatilag közrefogják a domot.

29. Angolkert | I6
Tata | 1955 óta védett | 70,4193 hektár
Magyarország egyetlen valóban angolkertje szabadon látogatható. Sétautakon körbejárható, részben felkerlett virágos kőzsgárk, melyben idős fákat ápolgyenek nyár, platán, tiszafa, mocsár cipruss stb.), romantikus műromokat, formás mészkőből épített török mecsetet és egaíns pálmaházat is találhatunk. Megfigyelhető itt több védett faj is, így például a kabasólyom vagy a marsklapondy.
A város belterületén található Angolkertnek az Erzsébet-tér, illetőleg Sport utca irányából van kiépített bejárata.

30. Dióspusztai kastélypark | H5
Tata | 1992 óta védett | 71,0641 hektár
A parkban a Bábolnai Mezőgazdasági Kutatóintézet tenyésztelepe található. A parkban karámrendszert és vetett gyepes lőlegelőt, valamint kisebb szakaszon termezetes sövényeket találhatunk.
A parkot a Kakas utcán át Komárom irányába haladva érhetjük el.

31. Fényes-fürdő Természetvédelmi Terület | I5
Tata | 1977 óta védett | 26,3643 hektár
A Fényes-fürdő a XX. század közepéig Magyarország legjelentősebb karsztforrás-csoportjának számított. 1990 óta a források újrafakadtak. A forrásokat körülvevő terület közel fele tekinthető természetesnek.
A tatai városközpont felől az Oroszlányi úton, majd a mintegy 1,5 km hosszú, az Által-érrel párhuzamosan vezető Fényes fasoron érhető el a fürdő.

32. Réti-tavak környéke | I6
Tata | 1992 óta védett | 135,6548 hektár
A mintegy 65 hektáros síkvidéki, kőrtöltéses tórendszer az Által-ér völgyében húzódó vizes élőhely láncolat része, amely nemzetközi jelentőségű madárvonulási útvonal. A terület legnagyobb értéke, hogy itt található a fokozottan védett nagy aggófű legnagyobb magyarországi állománya, melynek fennmaradása alapvetően a tatai populáción múlik.
A tórendszer leginkább az Új útról nyíló földutakon érhető el, melyek egyike a Jávorka Sándor Szakközépiskola és a Megyei Növényvédelmi Állomás között vezet a tavakhoz. A másik ilyen út a Fényes fasor és Új út kereszteződéséhez közeli egykori szolgálati halászházánál kezdődik.

33. Tatai Árendás-patak völgye | J5
Tata | 1990 óta védett | 27,9904 hektár
Az Árendás-patak völgye egy kb. 2,3 km hosszú, változó szélességű lösszölgy a Gerecse nyugati peremén, melyet jórészt katonai gyakorlóterületként használt lösszgyepek illetve szőlők öveznek. Természetközeli élőhelyei közé sorolhatjuk a legeltetett lösszgyepeket, a töviskés cserjéseket és a mocsárréteket. Az előfordulló védett fajok közül a budai imola és a borzas len érdemel említést.
Az Árendás-patak völgye Tata felől a falu előtti balra eltérülő úton haladva az tesztet marvasúton elérhető el vagy Agostyána beérve az első útkereszteződésnél balra fordulunk (Kossuth utca) és a patakmedret követve haggyuk el a falu utolsó házát. Innen gyalogosan folytathatjuk az utat. A terület katonai gyakorlóterületté is hatásos, így figyelni kell az esetleges katonai korlátozásokra is.

34. Tatai Öreg-tó | I6
Tata | 1977 óta védett | 632,1055 hektár
A tó Európa egyik legjelentősebb vadlúd gyülekezőhelye, vízén naponta akár 40-50 ezer madár is megpihen. A tó különös adottsága, hogy Tata városa szinte teljesen körülöleli, és ennek ellenére megmaradt madárpihenőhelyként az évatosságukról híres

35. Tatai Fényes-patak menti rétek | I5
Tata | 1999 óta védett | 135,0216 hektár
A védett terület két patak közötti húzódó hatalmas legelőterület, kisebb hátakkal és vízenyős mélyedésekkel. A rét különösen tavasszal szép, amikor rengetegi kosbort és árvalányhajat láthatunk. A réten légtérben gyakorta láthatók a Gerecsében fészkelő és itt, illetve a szomszédos halastavakon portyázó réti sasok, parlagi sasok, darázsölyvek. Ősszel pedig hatalmas seregély- és vadludcsapatokkal lehet találkozni.
A Tata-Naszály közút felől a Fényes-fürdőtől gyalogosan érhető el a terület déli része. Ugyancsak gyalogosan tudunk a területre lépni a Réti-malomnál megálló kis fahídon keresztül. A harmadik megközelítési lehetőség Tatának, és a Fényes fasoron keresztül lehetséges. A terület tulajdonosától a helyszínen engedélyt kérve a védett terület bejárható.

36. Tatai Kálvária-domb környéke | I6
Tata | 1999 óta védett | 6,2332 hektár
A Kálvária-domb országos védelem alatt álló része szakvezetővel látogatható május és szeptember közöt. Egyedülálló sajátossága, hogy csaknem 200 millió év geológiai fejlődéstörténete tanulmányozható itt. A többi helyi védettségű terület szabadon látogatható, de a zsidótemetőnek külön látogatási rendje van. A Kálvária-domb kiváló kőnyaporanóma tárul Tatára és a környező tájra.
A geológiai bemutató terület bejárata a Fekete útról nyílik. A bányaudvar is elérhető innen, míg a dombtető inkább a Fazekas utca irányából vagy a Kálvária utca felől, egy kis közön át érhető el. A zsidótemető bejárata a Kálvária utca végén található.

37. Újvárosi szanatórium arborétuma | J7
Tatabánya | 1992 óta védett | 7,2015 hektár
Az arborétum a tüdőszanatóriumot veszi körül, pihenő park jellegű, melyben sok mesterségesen telepített örökzöld található.
A Győri út M1 csomópont felől Vértesszőlős irányába haladva a bevásárlóközponttól zsákutca vezet fel keleti irányba a közeli szanatóriumhoz.

38. Bánhida, Erőmű-tér | J7–8
Tatabánya | 2011 óta védett | 0,6814 hektár
A terület egy kis kiterjedésű, városi közpark. Rendszeresen nyírt gyepén elszórtan fák, egy szobor és néhány pad található.
A Rákóczi Ferenc úton balra fordulunk a Margaréta utcába, majd a második lehetőségnél jobbra és innen 200 m után jutunk az Erőmű térre.

39. Jubileum park | J7
Tatabánya | 1992 óta védett | 3,5956 hektár
A terület egy szabadon látogatható városi szabadidőpark játszótérrel, műfüves pályával, parkosított zöld felületekt viszi közpark, melyben idős fákat ápolgyenek nyár, platán, tiszafa, mocsár cipruss stb.), romantikus műromokat, formás mészkőből épített török mecsetet és elegáns pálmaházat is találhatunk. Megfigyelhető itt több védett faj is, így például a kabasólyom vagy a marsklapondy.
A város belterületén található Angolkertnek az Erzsébet-tér, illetőleg Sport utca irányából van kiépített bejárata.

40. Kálvária-hegy | K8
Tatabánya | 1992 óta védett | 30,1971 hektár
A Kálvária egy erdővel borított hegy tetején, egy kis tisztason helyezkedik el. Az erdőtársulások természetes és természetközeli cseres-tölgyes, gyertyános kocsánytalan tölgyes, molyhos tölgyes erdők és karsztbokorerdők. A sziklagyep jó természetességű, számos védett növényfaj élőhelye. Található itt például vitézvirág, tarka nőszirom, budai imola, selymes boglárka és turbánliliom.
Felsőgallán a Szent István utcáról a Templom utcába fordulunk, majd továbbhajtunk a Szabadkai út ön is. Az utolsó lakóház után balra fordulunk egy murvás útra, amely elvezet bennünket a Kálvária-hegyre.

41. Május 1. park | K8
Tatabánya | 1992 óta védett | 4,9915 hektár
A terület az egykori termezetes tölgyesek maradványából, dimbes-dombos terepen kialakított közpark, sétányokkal és padokkal. A park közepén füves rét található az egykori szabadtéri színpad romos épületével.
A park az óvárosi részen található. Megközelíthető a Népház utca felől, a Jászai Mari Színházzal szemben és ezen.

42. Népház-liget | K8
Tatabánya | 1992 óta védett | 2,8555 hektár
Cseres tölgyes maradványerdőből kialakított park. Az idős cseres tölgyes közepén a forrás vizének felduzzasztásával egy negyed hektáros dísztavat hoztak létre.
A terület Felsőgalla városrészben a Semmelweis u. és Népház u. felől közelíthető meg a Jászai Mari Színház szomszédságában található.

43. Sikvölgyi tölgyek a szanatórium területén | J8
Tatabánya | 1992 óta védett | 2 hektár
A szanatóriumot körülvevő gondozott parkban évszázados csertölgyek találhatók, melyek feltehetően az erdeti növénytársulás maradványai. Egyéb idős honos fák is találhatóak a területen, mint például a kis- és nagylevelű hárs, a mezei juhar és a magas kőris.
Tatabánya Bánhida városrészből dél felé, a Sikvölgypusztai út során érhető el a park.

44. Tatabánya, Béke út melletti kiserdő K8 | Tatabánya | 2011 óta védett | 1,6586 hektár
Maradvány cseres tölgyes, néhány idős csertölgyel. A második koronaszinten gyertyánok, peremeken nyező terület közel fele tekinthető természetesnek.
A tatai városközpont felől az Oroszlányi úton, majd a mintegy 1,5 km hosszú, az Által-érrel párhuzamosan vezető Fényes fasoron érhető el a fürdő.

45. Cuhai-Bakony-ér galériaerdeje | C5
Bana | 2001 óta védett | 11,5 hektár
Az ér mentén éger és puhafás, fűz és nyár ligeterdők, nedves réthely, illetve kiszáradó mocsár és láprétek húzódnak. Hőolvadáskor vagy nagy nyári záporok alkalmával 2 métert meghaladó vízszintemelkedések is előfordulnak, és a patak ilyenkor elönti árterét. Vízmélysége és a vízfolyás sebessége ugyanezek változó, így alkalmas élőhelyeket biztosít halak, vízirovarok és vízhez kötődő emlősök számára.
A községen belül a Bercsényi Mihály utcán eltérünk DK-i irányba, majd 250 méter múlva az első utcán jobbra fordulunk, majd az utat követve kétpárkány a Cuhai-Bakony-ér egyik legszebb részéhez.

46. Mészégető | J10
Vértesszőlős | 1994 óta védett | 1,1736 hektár
A Gesztesi-patak völgyében lévő, vegyes összetételű lombos erdővel borított terület különösen tájképilg értékes.
Vértesszőlős zsákutcás település, csak egy irányból közelíthető meg. A villapartkot elhagyva, néhányszáz méter megtétele után, közvetlenül a falu előtt balra ment a völgyben húzódik a védett terület.

47. Köszikla környéke | O5
Csolnok | 2001 óta védett | 1,1171 hektár
A kis kiterjedésű zárványterületen az egykori erdőosztyepek kis maradványa található, helyenként sziklakibúvásokkal, védett növény- és állatfajokkal, molyhos tölgyekkel, virágos kőrissel és helyenként tövises cseríjekkel (kökény, galagonya).
Az ősrétet a Leányvári és a Szedres utca által határolt területen található.

48. Magos-hegy | O5
Csolnok | 2001 óta védett | 113,4902 hektár
A csolnoki Magos-hegy a Gete-csoporthoz tartozó sasbérc. Északi oldalán eseres és gyertyános tölgyesek, a déli, száraz, meleg oldalon cserjésedő, kőriseserdő, nyílt szálkagyepek találhatók, helyenként a dachsteini mészkőre jellemző, pados sziklákibúvásokkal. Rendkívül változatos élőhelyek és termezetszerű értékek figyelhetők meg a területen. Itt található hazánk egyik legnagyobb vetővirág-állománya.
Az Annavölgyi úẗon a temető után balra fordulva felfuthatunk a kőbányába vagy a kálvárián át a csúcsra. Az Annavölgyi útról a Temető utcába, majd a parkolón keresztül jobbra fordulunk, akkor a vélett területen keresztülhaladó földútra érünk.

49. Nagy-Gete csúcs környéke | O4
Csolnok | 2001 óta védett | 58,3394 hektár
A Nagy-Gete a Keleti-Gerecse legmagasabb csúcsa, meghatározó tájképi értéket képvisel és nagy távolságból is jól felismerhető. A Getére látogatók elő fantasztikus panoráma tárul a Gerecse, a Pilis és a Balaton-hegység irányába.
Csolnok felől az Augusztra utca végében található futballpályától lelőletten gyalogösvény vezet fel a Gete déli oldalán. Ezenkívül az országos kék túraútvonal Dorog és Tokod közötti szakasza érinti a területet, így ezen is megközelíthető.

50. Hármas-szikla | P3
Esztergom | 1998 óta védett | 8,48 hektár
A sziklák tetejéről, illetve annak közvetlen környezetéből szép kilátás tárul a látogató elé a Duna-völgyére és Esztergom városára. A területen megtalálhatóak a jó természetességű kis kiterjedésű lejtősztyepprétek, gyepkomplexek, tölgysek, egyéb keményombú erdők és a sajmeggyes karsztbokorerdők találhatók.
A városból a Vaskapu felé haladva az út összeszűkülésénél megjelennek a turista jelzések, ezeken Esztergom felé haladva kb. 400 méter múlva elérjük a Hármas-sziklát.

50. Vértessomlói-Bucsutér | J9
Vértessomló | 1994 óta védett |
Az aborétum a tüdőszanatóriumot veszi körül, pihenő park jellegű, melyben sok mesterségesen telepített örökzöld található.
A Győri út M1 csomópont felől Vértesszőlős irányába haladva a bevásárlóközponttól zsákutca vezet fel keleti irányba a közeli szanatóriumhoz.

51. Jászai Mari park | D9
Ászár | 2003 óta védett | 0,0719 hektár
A terület egy kis kiterjedésű, községi közpark. Rendszeresen nyírt gyepén elszórtan fák, cserjék, virágágyások és néhány pad található. Községi zöldfelületi szerepe jelentős, természetvédelmi jelentősége viszont csekély.
A tér a település központjában a Concó-ér nyugati oldalán a 81-es úttól délnyugatra terül el.

52. Sándor-Metternich kastély parkja | N6
Bajna | 2003 óta védett | 10,2 hektár
A 10 hektáros egykori kastélyparkban és a jegenyés-honos öreg fákat, valamint a terület középső részén gyomosodó füves területet találunk. Védett madárfajok szaporodóhelyéül szolgál, illetve a melléképületek boglárka és turbánlilion.
A védett terület a bajnai Rákóczi Ferenc utca által körülölelt terület, melynek bejárata a kastély mellett található.

53. Temetői régi sírkövek környezete | N6
Bajna | 2003 óta védett | 0,0036 hektár
A 36 m2-es területen a műemléki védelem alatt álló Sándor-szarkofágot nézhetjük meg, melynek közelében egy feszületet találunk.
A Vértes utcán lefelé haladva a Gagarin utcába jobbra fordulva a temető kerítése mellé érünk. A temető második bejáratánál már láthatjuk a védett feszületet, és jobbra mögötte a Sándor-szarkofágot.

54. Cuhai-Bakony-ér galériaerdeje | C5
Bana | 2001 óta védett | 11,5 hektár
Az ér mentén éger és puhafás, fűz és nyár ligeterdők, nedves réthely, illetve kiszáradó mocsár és láprétek húzódnak. Hőolvadáskor vagy nagy nyári záporok alkalmával 2 métert meghaladó vízszintemelkedések is előfordulnak, és a patak ilyenkor elönti árterét. Vízmélysége és a vízfolyás sebessége ugyanezek változó, így alkalmas élőhelyeket biztosít halak, vízirovarok és vízhez kötődő emlősök számára.
*A községen belül a Bercsényi Mihály utcán eltérünk DK-i irányba, majd 250 méter múlva az első utcán jobbra fordulunk, maj